herpy

SALAMANDRAR

Guizhou Crocodile Newt

Tylototriton kweichowensis

Tylototriton kweichowensis är en kraftig, svartbrun krokodilsalamander på 15-21 cm med tre breda orangea till rödaktiga ränder längs kroppen. Den lever på land i bergen i Guizhou och Yunnan och går mest i vattnet för att fortplanta sig. Den sköts bäst i ett stort terrarium med både land och vatten.

Familj: Salamandridae Tidigare namn: *Pleurodeles kweichowensis* **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-21 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-20 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande och semiakvatisk**
Biotop	**Bergsskog och våtmark**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Larver i vatten**
Äggläggning	**På blad ovanför vatten**
Ägg per säsong	**50-150**
Läggningar per år	**1**
Kläckning	**10-12 dagar** vid 25 °C
Larvtid	**80-100 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Små vattendjur (dafnier, myggolarver)**
Yngelvård	**Ingen**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**18-25 °C**
Temperatur, natt	**15-20 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Akvaterrarium** djup 10-15 cm
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Tylototriton kweichowensis är en stor och tung krokodilsalamander. Vuxna djur är 15-21 cm totalt, men uppfödda djur ligger oftast i den nedre delen av intervallet. Honorna är något längre och bredare än hanarna. Livslängden är inte dokumenterad för arten; 10-20 år är lånat från *Tylototriton verrucosus*. Grundfärgen är brun till svart, och de flesta har tre breda orangea till rödaktiga ränder längs kroppen: en skarpt avgränsad mittrand över ryggen och två sidoränder som ofta är knöliga eller otydliga. Öronkörtlarna bakom ögonen, svansen och tåspetsarna är oftast orangea eller roströda. Huden är grov och kornig, och huvudet har kraftiga benkammar.

Arten liknar flera nära släktingar, framför allt *Tylototriton verrucosus*, *Tylototriton shanjing* och *Tylototriton yangi*. Den är betydligt mer massiv än *T. shanjing*, och den rödaktiga färgen når inte ut på huvudets framsida, som den orangea gör hos *T. shanjing*. Utbredningen är stor och utseendet varierar från bestånd till bestånd, så utan känt ursprung kan bestämningen vara osäker. Vissa djur i hobbyn som tidigare gick som *T. kweichowensis* har sedan förts till *T. yangi*. Arten beskrevs 1932, och det äldre släktnamnet *Pleurodeles* förekommer fortfarande i gamla källor.

Hudkörtlarna avsöndrar en sekret som kan skada eller döda ett rovdjur som biter i djuret. Hos den närstående *T. verrucosus* består giftet mest av proteiner, och revbenens trubbiga spetsar pressar ut sekretet ur vårtorna utan att bryta igenom huden; för *T. kweichowensis* är giftet inte undersökt. För människor är sekretet inte farligt vid vanlig hudkontakt, men det irriterar slemhinnor i ögon och mun. Tvätta händerna före och efter all kontakt.

Utbredning och livsmiljö

Tylototriton kweichowensis finns bara i Kina, i västra Guizhou och nordöstra Yunnan. Arten är känd från häraderna Bijie, Dafang, Hezhang, Nayong, Shuicheng, Weining och Zhijin i Guizhou samt Yiliang och Yongshan i Yunnan. Området ligger på platån i sydvästra Kina på 1.400-2.400 m höjd.

> **Naturlig utbredning:** Kina.

LIVSMILJÖ

Tylototriton kweichowensis lever större delen av året på land på fuktiga, skuggiga gräsbeväxta sluttningar med tät växtlighet och många gömslen, och går mest i vattnet under fortplantningstiden från början av maj till början av juli, samtidigt som regnperioden. Fortplantningsvattnet är små dammar och långsamt rinnande vattendrag, som regel med vattenväxter och under en meter djupa. Födan är maskar, insekter, larver och mindre salamandrar, och arten kan också svälja små grodor och paddor.

Skötsel

TERRARIET

Tylototriton kweichowensis behöver ett stort terrarium, eftersom djuren är stora och tunga, behöver en stabil landyta med ett gömställe för varje djur och ska ha tillräckligt med vatten för både yngel och ett filter. För en avelsgrupp på 3 vuxna djur passar 90 × 45 × 45 cm, med ungefär hälften land och hälften vatten. Plantera gärna både på land och i vattnet.

Landet görs av fuktig, men inte blöt jord utan gödning eller perlit, blandad med kokosfibrer och mossa, i ett lager på 5-8 cm över ett dräneringslager, med korkbark, rötter och stenar som gömslen. Krokodilsalamandrar är klumpiga, och drunkning är en verklig risk: vattendelen ska ha en jämn ramp eller en bred, lättillgänglig kant, och krukor, stora stenar och rötter i vattnet får inte kunna fånga ett djur under vattnet. Ge terrariet ett lock av nät.

Djuren kan också föröka sig i en vattenrik uppställning med flytande korkbark, men de använder vattnet mycket mer när de har ett riktigt land att gå upp på.

Unga djur är helt landlevande och hålls i ett fuktigt, men inte blött terrarium med jord eller hushållspapper som botten och bara en låg vattenskål.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Arten trivs vid vanlig rumstemperatur: 18-25 °C på dagen och 15-20 °C på natten. På sommaren får dagen gärna ligga i den höga änden, och på vintern hålls djuren på 15-20 °C dygnet runt. Temperaturen får inte komma över 26 °C under längre tid. En tydlig skillnad mellan sommar och vinter förbereder djuren för fortplantningstiden; den kyliga periodens längd är inte dokumenterad. Djuren behöver ingen värmeplats. Ställ terrariet utom räckhåll för direkt sol.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara hög, men botten inte blöt; 70-90 % är en uppskattning. Landdelen hålls fuktig utan att bli geggig, och en del av botten får gärna vara torrare. Spraya lätt vid behov, och se till att ventilationen är god så att luften inte står stilla.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattendelen fyller ungefär hälften av terrariet. Djupet är inte dokumenterat för arten; 10-15 cm är lånat från *Tylototriton verrucosus*. Använd avklorerat kranvatten och ett stilla filter som inte ger stark ström. Byt 20-30 % av vattnet varannan vecka, och oftare vid matrester. Ge djuren fritt val: de flesta håller sig mest på land, men några använder vattnet hela året.

Paddor har mycket genomtränglig hud, så undvik tvål, rengöringsmedel och handkräm i närheten av vattnet.

LJUS OCH UVB

UVB behövs inte, och arten är mest aktiv i skymningen och på natten. Ljuset är till för växterna, och dagslängden får gärna följa årstiderna, längst på sommaren och kortare på vintern, eftersom den troligen hjälper till att styra fortplantningstiden. Placera inte terrariet i direkt sol.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Vuxna djur får hackade daggmaskar, syrsor och andra bytesdjur av lämplig storlek. Vaxmalslarver och andra feta larver är omtyckta, men ska inte vara basfoder. Med en varierad kost behövs normalt inga vitamin- och mineraltillskott.

Arten ska matas förhållandevis ofta; varannan dag håller djuren i god kondition för avel. Att mata från hand eller pincett är det säkraste sättet att se att alla djur äter. Djuren är långsamma, och maten måste hållas framför dem i många sekunder; vissa är skygga och kräver ännu mer tålamod. Får gruppen äta själv riskerar de skygga djuren att svälta, och det kan vara nödvändigt att mata dem separat. På land kan bitar av daggmask läggas på en bit hushållspapper.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är långsam och klumpig. 2-3 djur kan hållas tillsammans när det finns tillräckligt med gömslen för varje djur. Ta bara upp djuren när det är nödvändigt, med rena, våta händer eller handskar utan puder; hudkörtlarnas sekret och djurens genomträngliga hud är båda skäl till försiktighet.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har en springformad kloaköppning, honan en rund, kägelformad. Hos unga djur kan könet som regel bestämmas från omkring ett års ålder; är det inte tydligt utifrån kan kloaken försiktigt öppnas så att formen syns. Honorna är i genomsnitt något större och tyngre. Ålder vid könsmognad är inte dokumenterad för arten; ungarna lever på land i omkring tre år innan de flyttas till en uppställning med vatten.

PARNING

Fortplantning främjas av ett stort terrarium med både land och vatten, växter vid vattenkanten för äggläggning, rikligt med föda hela året (inte bara inför fortplantningstiden) och en skillnad mellan sommar- och vintertemperatur. Dagslängden spelar troligen också en roll. I naturen är fortplantningstiden maj-juli; i fångenskap läggs äggen från mars till juni. Ett stort vattenbyte på våren eller försommaren kan sätta igång fortplantningen, men effekten är osäker.

Under uppvaktningen cirklar djuren ansikte mot ansikte i vattnet, och hanen avsätter ett spermapaket som honan tar upp med kloaken. Ses uppvaktning eller spermapaket i terrariet kommer äggen som regel inom några dagar.

ÄGG OCH LARVER

Honan lägger en stor äggkull per år, fördelad över 1-3 dagar, normalt 50-150 ägg under säsongen. Äggen läggs helst i övergången mellan land och vatten, ofta på växter strax ovanför vattenlinjen, och ska snabbt tas bort från de vuxnas terrarium och läggas helt i vatten, annars torkar de ut. De sitter löst och kan försiktigt tas av växter eller botten med fingrarna eller en liten sked. Ägg som läggs i vattnet eller faller i öses upp. Kläckningsprocenten varierar mycket, från 50 till 80 %.

Larverna är större än hos de flesta andra vattensalamandrar och växer förvånansvärt snabbt. Från omkring 25 mm behöver de stora mängder foder. Därifrån är de lätta att vänja från levande foder som dafnier till frysta röda mygglarver och finhackade daggmaskar. Underutfodring ger larver som flyter, och efter några dagar med för lite foder kan de vara för svaga för att återhämta sig. Stora vattenbyten är nödvändiga, eftersom larverna är stora och har hög ämnesomsättning. Storleksskillnaden mellan de största och minsta larverna är stor; de minsta klarar sig dåligt, även när de skiljs ut och matas väl, och dör ofta före eller efter förvandlingen.

METAMORFOS

Kläckningstiden är inte dokumenterad för arten; 10-12 dagar vid 25 °C är lånade från *T. verrucosus*. Larverna förvandlas efter omkring tre månader och liknar då små vuxna. När gälarna krymper ska vattnet vara grunt, och larverna ska lätt kunna krypa upp på land. Efter förvandlingen lever ungarna på land.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna är förhållandevis stora och kan ta små syrsor eller hackade daggmaskar från pincett; att lära dem det kräver tålamod, men kan rekommenderas. Terrariet är fuktigt, men inte blött, med jord eller hushållspapper på botten, många gömslen och en låg vattenskål. Ge större syrsor, hackade daggmaskar och små larver som flugmaskar, allteftersom ungarna växer, och sortera efter storlek. Ungarna lever på land i omkring tre år och kan därefter flyttas till ett terrarium med både land och vatten.

Hälsa och vanliga misstag

Typiska problem och fel:

- Drunkning. Krokodilsalamandrar kan fastna under krukor eller stenar i vattnet. Vattendelen ska ha en lätt ramp upp på land.
- Bakterieinfektion i huden. Huden på ett friskt djur är torr när det är uppe ur vattnet; våta fläckar som inte torkar och öppna sår tyder på infektion.
- Underutfodring, särskilt av skygga djur och larver. Kontrollera att varje djur äter.
- Ammoniak och nitrit i vattnet från matrester. Byt vatten, och ge hellre mindre foder oftare.
- För hög temperatur under längre tid.
- Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*) är en hudsvamp som dödar många europeiska salamandrar. Den härstammar troligen från Östasien, och många östasiatiska salamandrar tål smittan och kan bära den; den har hittats hos vilda *Tylototriton verrucosus* och flera andra arter i släktet. Släktet är dock inte motståndskraftigt som helhet: *Tylototriton wenxianensis* kan dö av sjukdomen. Nya djur hålls därför i karantän i flera veckor, skilda från andra salamandrar och groddjur, med egna redskap och god handhygien.

Sjuka djur ska till en veterinär med kunskap om groddjur.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.